

Väljaandja:	Vabariigi Valitsus
Akti liik:	määrus
Teksti liik:	algtekst-terviktekst
Redaktsiooni jõustumise kp:	07.05.2017
Redaktsiooni kehtivuse lõpp:	Hetkel kehtiv
Avaldamismärge:	RT I, 27.04.2017, 3

Avaste looduskaitseala moodustamine ja kaitse-eeskiri¹

Vastu võetud 24.04.2017 nr 77

Määrus kehtestatakse looduskaitseaduse § 10 lõike 1 alusel.

1. peatükk Üldsätted

§ 1. Ala kaitse alla võtmine ja kaitse-eesmärk

(1) Looduskaitsealana võetakse kaitse alla Pärnu maakonnas Koonga vallas Parasmaa, Kurese ja Vastaba külas, Halinga vallas Sõõrike, Helenurme ja Naartse külas ning Rapla maakonnas Vigala vallas Kojastu, Ojapere, Avaste, Kesu, Sääla ja Naravere külas asuv ala, mille nimeks saab Avaste looduskaitseala²(edaspidi *kaitseala*).

(2) Kaitseala kaitse-eesmärk on:

- 1) kaitsta, säilitada ja tutvustada ökosüsteemselt Avaste sood ja Kesu raba, neid ümbritsevaid metsi, pärandkooslusi ja -maastikke ning kaitsealuseid liike ja nende elupaiku;
- 2) kaitsta ja taastada elupaigatüüpe, mida nõukogu direktiiv 92/43/EMÜ looduslike elupaikade ning loodusliku loomastiku ja taimestiku kaitse kohta (EÜT L 206, 22.07.1992, lk 7–50) nimetab I lisas. Need on kuivad niidud lubjarikkal mullal (6210)³, sinihelmikakooslused (6410), rabad (7110*), siirde- ja õõtsiksood (7140), nokkheinakooslused (7150), liigirikad madalsood (7230), vanad loodusmetsad (9010*), vanad laialehised metsad (9020*), soostuvad ja soo-lehtmetsad (9080*) ning siirdesoo- ja rabametsad (91D0*);
- 3) kaitsta järgmisi taimeliike ja nende elupaiku: kõdu-koralljuur (*Corallorhiza trifida*), kaunis kuldking (*Cypripedium calceolus*), vööthuul-sõrmkäpp (*Dactylorhiza fuchsii*), kahkjaspunane sõrmkäpp (*Dactylorhiza incarnata*), soo-neiuvaip (*Epipactis palustris*), harilik käoraamat (*Gymnadenia conopsea*), siberi võhumõök (*Iris sibirica*), suur käöpõll (*Listera ovata*), metsõunapuu (*Malus sylvestris*), harilik pors (Myrica gale), kuningakuuskjal (*Pedicularis sceptrum-carolinum*), kahelehine käokeel (*Platanthera bifolia*), eesti soojumikas (*Saussurea alpina* subsp. *esthonica*) ja lodukannike (*Viola uliginosa*);
- 4) kaitsta liike, keda Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiiv 2009/147/EÜ loodusliku linnustiku kaitse kohta (ELT L 20, 26.01.2010, lk 7–25) nimetab I lisas, ja rändlinnuliike ning nende elupaiku. Need liigid on kaljukotkas (*Aquila chrysaetos*), väike-konnakotkas (*Aquila pomarina*), öösorr (*Caprimulgus europaeus*), roo-loorkull (*Circus aeruginosus*), välja-loorkull (*Circus cyaneus*), soo-loorkull (*Circus pygargus*), valgeselg-kirjurähn (*Dendrocopos leucotos*), väikepistrik (*Falco columbarius*), rohunepp (*Gallinago media*), merikotkas (*Haliaeetus albicilla*), sookurg (*Grus grus*), punaselg-õgija (*Lanius collurio*), hallpea-rähn (*Picus canus*), rüüt (*Phuvalis apricaria*), vööt-põõsalind (*Sylvia nisoria*), teder (*Tetrao tetrix*), metsis (*Tetrao urogallus*), laanepüü (*Tetrastes bonasia*), mudatilder (*Tringa glareola*), mustsaba-vigle (*Limosa limosa*), suurkoovitaja (*Numenius arquata*), punajalg-tilder (*Tringa totanus*), hoburästas (*Turdus viscivorus*), kanakull (*Accipiter gentilis*), hallõgija (*Lanius excubitor*) ja kiivitaja (*Vanellus vanellus*).

(3) Kaitseala maa-ala jaguneb vastavalt kaitsekorra eripärale ja majandustegevuse piiramise astmele kuueks sihtkaitsevööndiks ja kaheks piiranguvööndiks.

(4) Kaitsealal tuleb arvestada looduskaitseaduses sätestatud piiranguid käesolevas määruses ettenähtud erisustega.

§ 2. Kaitseala piir

Kaitseala välispiir ja vööndite piirid on esitatud kaardil määruse lisas⁴.

§ 3. Kaitseala valitseja

Kaitseala valitseja on Keskkonnaamet.

§ 4. Kaitse alla võtmise ja piirangute põhjendused

Määruse seletuskirjas⁵ on esitatud põhjendused:

- 1) kaitse alla võtmise eesmärkide vastavuse kohta kaitse alla võtmise eeldustele;
- 2) loodusobjekti kaitse alla võtmise otstarbekuse kohta;
- 3) kaitstava loodusobjekti tüübi valiku kohta;
- 4) kaitstava loodusobjekti välispiiri ja vööndite piiride kulgemise kohta;
- 5) kaitsekorra kohta.

2. peatükk Kaitsekorra üldpõhimõtted

§ 5. Lubatud tegevus

(1) Inimestel on lubatud viibida, korjata marju, seeni ja muid metsa kõrvalsaadusi ning püüda kala kogu kaitsealal, välja arvatud § 12 punktis 3 sätestatud juhul sihtkaitsevööndis.

(2) Kaitsealal on lubatud jahipidamine 1. augustist kuni 31. jaanuarini. Linnujaht on keelatud kogu kaitsealal aasta läbi.

(3) Telkimine ja lõkketegemine kaitsealal on lubatud ainult kohas, mis on kaitseala valitseja nõusolekul selleks ette valmistatud ja tähistatud.

(4) Kaitsealal on lubatud sõidukiga sõitmine teedel. Sõidukiga sõitmine väljaspool teid ja maastikusõidukiga sõitmine on lubatud järelevalve- ja päästetöödel, kaitseala valitsemise ja kaitse korraldamisega seotud tegevustel, kaitseala valitseja nõusolekul teostataval teadustegevusel, liinirajatiste hooldamiseks vajalikel töödel, maatulundusmaal metsa- või põllumajandustöödel ning muudel kaitse-eeskirjaga lubatud töödel.

§ 6. Keelatud tegevus

Kaitseala valitseja nõusolekuta on kaitsealal keelatud:

- 1) muuta katastriüksuse kõlvikute piire ja sihtotstarvet;
- 2) koostada maakorralduskava ja teha maakorraldustoiminguid;
- 3) kehtestada detailplaneeringut ja üldplaneeringut;
- 4) lubada ehitada ehitusteatis kohustusega või ehitusloakohustuslikku ehitist, sealhulgas lubada püstitada või laiendada lautrit või paadisilda;
- 5) anda projekteerimistingimusi;
- 6) anda ehitusluba;
- 7) rajada uut veekogu, mille pindala on suurem kui viis ruutmeetrit, kui selleks ei ole vaja anda vee erikasutusluba, ehitusluba ega esitada ehitusteatis;
- 8) jahiulukeid lisaõota.

§ 7. Tegevuse kooskõlastamine

(1) Kaitseala valitseja ei kooskõlasta tegevust, mis kaitse-eeskirja kohaselt vajab kaitseala valitseja nõusolekut, kui see võib kahjustada kaitseala kaitse-eesmärgi saavutamist või kaitseala seisundit.

(2) Kui tegevust ei ole kaitseala valitsejaga kooskõlastatud või tegevuse juures ei ole arvestatud kaitseala valitseja kirjalikult seatud tingimusi, mille täitmise korral tegevus ei kahjusta kaitseala kaitse-eesmärgi saavutamist või kaitseala seisundit, ei teki isikul, kelle huvides nimetatud tegevus on, vastavalt haldusmenetluse seadusele õiguspärasest ootust sellise tegevuse õiguspärasuse suhtes.

3. peatükk Sihtkaitsevöönd

§ 8. Sihtkaitsevööndi määratlus

(1) Sihtkaitsevöönd on kaitseala osa seal väljakujunenud või kujundatavate looduslike koosluste säilitamiseks ning kaitsealuste liikide elupaikade säilitamiseks ja taastamiseks.

(2) Kaitsealal on kuus sihtkaitsevööndit:

- 1) Avaste soo sihtkaitsevöönd;
- 2) Kesu sihtkaitsevöönd;
- 3) Kojastu sihtkaitsevöönd;
- 4) Mangu sihtkaitsevöönd;
- 5) Parasmaa sihtkaitsevöönd;
- 6) Soontagana sihtkaitsevöönd.

§ 9. Sihtkaitsevööndi kaitse-eesmärk

(1) Avaste soo ja Kesu sihtkaitsevööndi kaitse-eesmärk on metsa- ja sooökosüsteemide, sealhulgas elupaigatüüpide ning kaitsealuste liikide kaitse ja soodsa seisundi säilimise tagamine üksnes loodusliku protsessina ning kahjustatud elupaikades nende looduslikkuse taastamine. Kaitstavad elupaigatüübid on rabad, liigirikkad madalsood, siirde- ja õõtsiksood, nokkheinakooslused, sinihelmikakooslused, siirdesoo- ja rabametsad, soostuvad ja soolehtmetsad, vanad loodusmetsad ning vanad laialehised metsad.

(2) Kojastu ja Mangu sihtkaitsevööndi kaitse-eesmärk on seal leiduvate kaitsealuste liikide ning nende elupaikade kaitse ja taastamine. Kaitstavad elupaigatüübid on soostuvad ja soo-lehtmetsad, vanad laialehised metsad, sinihelmikakooslused ning siirdesoo- ja rabametsad.

(3) Parasmaa ja Soontagana sihtkaitsevööndi kaitse-eesmärk on elustiku mitmekesisuse, pärandkoosluste ja maastikuilme säilitamine ning kahjustatud metsa- ja sooelupaikades nende looduslikkuse taastamine. Soontagana sihtkaitsevööndi kaitse-eesmärk on lisaks eespool nimetatule pärandkoosluste ja maastike ning nendega seotud pärandkultuuriväärtuste tutvustamine. Kaitstavad elupaigatüübid on soostuvad ja soo-lehtmetsad.

§ 10. Lubatud tegevus

(1) Sihtkaitsevööndis on lubatud rahvaürituse korraldamine, kusjuures rohkem kui 150 osalejaga rahvaürituse korraldamine Soontagana sihtkaitsevööndis ja rohkem kui 75 osalejaga rahvaürituse korraldamine teistes sihtkaitsevööndites on lubatud üksnes kaitseala valitseja nõusolekul.

(2) Soontagana sihtkaitsevööndis on lubatud ehitiste hooldustööd.

(3) Kaitseala valitseja nõusolekul on sihtkaitsevööndis lubatud:

- 1) olemasolevate eesvoolude hoiutööd;
- 2) loodusliku veerežiimi taastamine;
- 3) kaitseala või kaitsealal paikneva kinnistu tarbeks rajatise püstitamine;
- 4) Avaste soo, Kesu, Kojastu, Mangu ja Parasmaa sihtkaitsevööndis olemasolevate ehitiste, sealhulgas teede ja radade hooldustööd;
- 5) Parasmaa ja Soontagana sihtkaitsevööndis poollooduslike koosluste ilme ja liigikoosseisu tagamiseks vajalik tegevus ning koosluste kujundamine vastavalt kaitse-eesmärgile;
- 6) kaitsealuste liikide elutingimuste säilitamiseks ja taastamiseks vajalik tegevus.

§ 11. Vajalik tegevus

(1) Sihtkaitsevööndi metsa- ja sookoosluste loodusliku veerežiimi taastamiseks on vajalik kraavide sulgemine.

(2) Parasmaa ja Soontagana sihtkaitsevööndi poollooduslike koosluste esinemisaladel on nende liigikoosseisu säilitamiseks vajalik rohu niitmine ning puu- ja põõsarinde harvendamine ulatuses, mis tagab koosluste väärtuse säilimise ja suurenemise.

§ 12. Keelatud tegevus

Sihtkaitsevööndis on keelatud, arvestades käesoleva määrusega sätestatud erisusi:

- 1) majandustegevus;
- 2) loodusvarade kasutamine;
- 3) inimeste viibimine Kojastu sihtkaitsevööndis 15. veebruarist kuni 31. juulini ja Mangu sihtkaitsevööndis 1. veebruarist kuni 31. juulini. Liikumispiirang ei kehti järelevalve- ja päästetöödel, kaitseala valitsemisega või kaitse korraldamisega seotud töödel ning kaitseala valitseja nõusolekul teostatavatel teadustöödel.

4. peatükk Piiranguvöönd

§ 13. Piiranguvööndi määratlus

(1) Piiranguvöönd on kaitseala osa, mis ei kuulu sihtkaitsevööndisse.

(2) Kaitsealal on kaks piiranguvööndit:

- 1) Parasmaa piiranguvöönd;
- 2) Sõõrike piiranguvöönd.

§ 14. Piiranguvööndi kaitse-eesmärk

Piiranguvööndi kaitse-eesmärk on poollooduslike koosluste säilitamine ja taastamine ning häirimise vältimine kaitsealuste linnuliikide pesitsuspaiga soodsa seisundi säilimiseks.

§ 15. Lubatud tegevus

(1) Piiranguvööndis on lubatud:

- 1) majandustegevus;
- 2) kuni 75 osalejaga rahvaürituse korraldamine selleks ettevalmistamata kohas.

(2) Kaitseala valitseja nõusolekul on piiranguvööndis lubatud:

- 1) kaitseala või kaitsealal paikneva kinnistu tarbeks tootmisotstarbeta ehitise püstitamise;
- 2) rohkem kui 75 osalejaga rahvaürituse korraldamine ettevalmistamata ja tähistamata kohas.

(3) Piiranguvööndis on lubatud uuendusraie. Parasmaa piiranguvööndis on raie lubatud 1. augustist kuni 31. jaanuarini.

§ 16. Vajalik tegevus

Poollooduslike koosluste esinemisaladel on nende liigikoosseisu säilitamiseks vajalik rohu niitmine ning puu- ja põõsarinde harvendamine ulatuses, mis tagab koosluste väärtuse säilimise ja suurenemise.

§ 17. Keelatud tegevus

(1) Piiranguvööndis on keelatud, arvestades käesoleva määrusega sätestatud erisusi:

- 1) uue maaparandussüsteemi rajamine;
- 2) veekogude veetaseme ja kaldajoone muutmine;
- 3) energiapuistute rajamine ja puhtpuistute kujundamine;
- 4) maavara kaevandamine;
- 5) biotsiidi, taimekaitsevahendi ja väetise kasutamine.

(2) Piiranguvööndis on keelatud puidu kokku- ja väljavedu külmumata pinnaselt. Kaitseala valitseja võib lubada puidu kokku- ja väljavedu, kui pinnas seda võimaldab.

5. peatükk Lõppsätted

§ 18. Määruse jõustumine

Määrus jõustub kümnendal päeval pärast Riigi Teatajas avaldamist.

§ 19. Kehtetuks tunnistamine

Vabariigi Valitsuse 3. juuli 2001. a määrus nr 225 „Avaste looduskaitseala kaitse-eeskiri” tunnistatakse kehtetuks.

§ 20. Määruste muutmine

(1) Vabariigi Valitsuse 18. mai 2007. a määruses nr 154 „Hoiualade kaitse alla võtmine Pärnu maakonnas” tehakse järgmised muudatused:

- 1) paragrahvi 1 lõike 1 punkt 2 tunnistatakse kehtetuks;
- 2) määruse lisas esitatud Avaste hoiuala kaart tunnistatakse kehtetuks.

(2) Rapla Maavalitsuse 20. oktoobri 1992. a määruse nr 97 „Objektide looduskaitse alla võtmine, nimetuse muutmine, pindalade ning uute pindalade kinnitamine” punkti 1 alapunkt 1.2 tunnistatakse kehtetuks.

(3) Eesti NSV Ministrite Nõukogu 25. mai 1981. a määruse nr 340 „Sookaitsealade moodustamise kohta” lisa 1 punkt 1 tunnistatakse kehtetuks.

§ 21. Menetluse läbiviimine

Määruse menetlus viidi läbi keskkonnaministri 12. märtsi 2015. a käskkirjaga nr 255 algatatud haldusmenetluses. Menetluse ülevaade koos ärakuulamise tulemustega on esitatud käesoleva määruse seletuskirjas.

§ 22. Vaidlustamine

Määrust on võimalik vaidlustada, esitades kaebuse halduskohtusse halduskohtumenetluse seadustikus sätestatud korras, osas, millest tulenevad kinnisasja omanikule või valdajale õigused ja kohustused, mis puudutavad kinnisasja kasutamist või käsutamist.

¹EÜ Nõukogu direktiiv 92/43/EMÜ looduslike elupaikade ning loodusliku loomastiku ja taimestiku kaitse kohta (EÜT L 206, 22.07.1992, lk 7–50); Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiiv 2009/147/EÜ loodusliku linnustiku kaitse kohta (ELT L 20, 26.01.2010, lk 7–25).

²Kaitseala on moodustatud Eesti NSV Ministrite Nõukogu 25. mai 1981. a määrusega nr 340 „Sookaitsealade moodustamise kohta” (ENSV Teataja 1981, 22, 311) kaitse alla võetud Avaste sookaitsealana. Vabariigi Valitsuse 3. juuli 2001. a määrusega nr 225 „Avaste looduskaitseala kaitse-eeskiri” kujundati kaitseala Avaste looduskaitsealaks. Kaitsealasse kuuluvad ka Rapla Maavalitsuse 20. oktoobri 1992. a määrusega nr 97 „Objektide looduskaitse alla võtmine, nimetuse muutmine, pindalade ning uute pindalade kinnitamine” kaitse alla võetud Kesu raba, Vabariigi Valitsuse 18. mai 2007. a määrusega nr 154 „Hoiualade kaitse alla võtmine Pärnu maakonnas” kaitse alla võetud Avaste hoiuala ja keskkonnaministri 21. juuli 2010. a määrusega nr 33 „Merikotka püselupaikade kaitse alla võtmine ja kaitse-eeskiri” kaitse alla võetud Avaste merikotka püselupaik. Vabariigi Valitsuse 5. augusti 2004. a korralduse nr 615 „Euroopa Komisjonile esitatav Natura 2000 võrgustiku alade nimekiri” lisa 1 punkti 1 alapunkti 60 kohaselt hõlmab kaitseala osa Tuhu-Kesu linnualast ning tulenevalt eelnimetatud korralduse lisa 1 punkti 2 alapunktist 29 hõlmab kaitseala osa Avaste looduslinalast, kus tegevuse kavandamisel tuleb hinnata selle mõju kaitse-eesmärkidele, arvestades Natura 2000 võrgustiku alade kohta kehtivaid erisusi.

³Sulgudes on siin ja edaspidi kaitstava elupaigatüübi koodinumber vastavalt nõukogu direktiivi 92/43/EMÜ I lisale. Tärniga (*) on tähistatud esmatähtsad elupaigatüübid.

⁴Kaitseala välis- ja vööndi piir on märgitud määruse lisa esitatud kaardile, mille koostamisel on kasutatud Eesti põhikaarti (mõõtkava 1 : 10 000) ja maakatastri andmeid. Kaardiga saab tutvuda Keskkonnaametis, Keskkonnaministeeriumis, keskkonnaregistris (register.keskkonnainfo.ee) ja maainfosüsteemis (www.maaamet.ee).

⁵Seletuskirjaga saab tutvuda Keskkonnaministeeriumi veebilehel www.envir.ee.

Jüri Ratas
Peaminister

Marko Pomerants
Keskkonnaminister

Heiki Loot
Riigisekretär

[Lisa Avaste looduskaitseala \(Leht 1\)](#)

[Lisa Avaste looduskaitseala \(Leht 2\)](#)